

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

11-10-15

για **Θοδωρή Μαγκλάρα**

Θουκυδίδου Ιστορία, I βιβλίο

Μίνως γὰρ παλαιάτατος ὢν ἀκοῆ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτῆσατο καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἤρξέ τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας· τό τε ληστικόν, ὡς εἰκός, καθήρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἐδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῶ. οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρβάρων οἱ τε ἐν τῇ ἠπειρῷ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς ληστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς, καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἤρπαζον καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνῃν τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το ανωτέρω κείμενο.
2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - **ἐκτῆσατο:** β' ενικό προστακτικής ενεστώτα ίδιας φωνής
 - **ἐξελάσας:** ίδιος τύπος στο μέλλοντα της ίδιας φωνής

- **ἐγκαταστήσας:** β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
- **περαιουῖσθαι:** γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού ίδιας φωνής
- **ἐτράποντο:** β' ενικό προστακτικής παρακειμένου ίδιας φωνής
- **οἰκουμέναις:** β' ενικό οριστικής παρατατικού ίδιας φωνής
- **Μίνως παλαίτατος:** γενική ενικού
- **πάλαι, πρῶτος :** ο συγκριτικός των τύπων
- **παῖδας, ἡγεμόνας:** κλητική ενικού
- **τοῖς ἀσθενέσι:** ίδια πτώση αντίθετου αριθμού

3. α) Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των ακόλουθων λέξεων:
ἀκοῆ, τῶν βαρβάρων, πρὸς ληστείαν, αὐτῶν, πόλεσιν, τοῦ ἔργου.

β) Να αναλύσετε σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση τη μετοχή:
ἡγουμένων.

γ) Να αιτιολογήσετε την πτώση της αντωνυμίας στην ακόλουθη πρόταση προτείνοντας τις απαραίτητες αλλαγές για να την χαρακτηρίσουμε συντακτικά: ὧν ἀκοῆ ἴσμεν.

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

11-10-15

Τμήματα: ΓΘ3, ΓΘ4, ΓΘ5

Θουκυδίδου Ιστορία, I βιβλίο

Ἐπιεικέστεροι μὲν λόγοι τῶν πολλῶν Ἀθηναίων οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους συμμάχους καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἀξιοὶ εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγέννηται. ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμέν, καὶ τοὺς συμμάχους, ἣν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ζύμμαχοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ σθένει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το ανωτέρω κείμενο.
2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - ο ἐπαινέσαντες: β' ενικό οριστικής ενεστώτα ίδιας φωνής

- **ἀντεῖπον:** β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
- **γεγένηνται:** δοτική πληθυντικού της μετοχής του παθητικού αορίστου στο ουδέτερο γένος
- **περιοψόμεθα:** ίδιο πρόσωπο στον υπερσυντέλικο της ίδιας φωνής
- **πάσχειν:** ίδιος τύπος στο μέλλοντα της ίδιας φωνής
- **βλαπτομένους:** α' ενικό οριστικής παρακειμένου ίδιας φωνής
- **ἀγαθοί:** ίδιος τύπος στον υπερθετικό (όλα τα ενδεχόμενα)
- **ἄξιοι:** ίδιος τύπος στο συγκριτικό
- **χρήματά, νῆες:** ονομαστική ενικού
- **παντὶ σθένει:** αιτιατική ενικού

3. α) Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των ακόλουθων λέξεων: τῶν Ἀθηναίων, πολλὰ (το πρώτο στο κείμενο), κακοὶ, τιμωρεῖν , ἄλλοις, ἐν τάχει .

β) Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που ακολουθεί και κατόπιν να τον τρέψετε στο πραγματικό είδος: ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν.

γ) Να αναλύσετε σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση την υπογραμμισμένη μετοχή: οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους.

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

11-10-15

Τμήματα: ΓΘ1, ΓΘ2

Θουκυδίδου Ιστορία, I βιβλίο

ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι καὶ πολεμητέα εἶναι οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μείζον δυνηθῶσιν, ὀρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα ἐν οἷς ηὔξηθησαν. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν ἐς Μυκάλην διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου ξυμμάχους, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν Μήδων ἐχόντων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το ανωτέρω κείμενο.
2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - **ἐψηφίσαντο:** β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
 - **ὀρῶντες:** ίδιος τύπος στο μέλλοντα της ίδιας φωνής

- ηὐξήθησαν: δοτική πληθυντικού της μετοχής του ίδιου χρόνου και φωνής στο ουδέτερο γένος
- ἀνεχώρησαν: β' ενικό στον ίδιο χρόνο, έγκλιση, φωνή
- διεφθάρησαν: β' πληθυντικό προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
- ήγειτο: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- ὑπομείναντες: ίδιος τύπος στο μέλλοντα της ίδιας φωνής
- ναυσι, Ἑλλήνων: κλητική ενικού
- ὅσπερ: δοτική πληθυντικού
- ἀφροστηκότες: αιτιατική ενικού θηλυκού γένους

3. α) Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των ακόλουθων λέξεων:
 τῶν ξυμμάχων, τοῖς λόγοις, αὐτοῖς, ἐκ τῆς Εὐρώπης, ὁ βασιλεὺς,
 τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν Ἑλλήνων.

β) Να συμπτύξετε σε σε αντίστοιχο είδος μετοχής την ακόλουθη δευτερεύουσα: ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν.

γ) Να αναλύσετε σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση τη μετοχή: φοβούμενοι

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

11-10-15

για Αντιγόνη Καραμάνη & Μαίρη Μαυρουδή

Λυσίου Υπέρ των Αριστοφάνους χρημάτων

πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὕτοσί, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι, ἐὰν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἶπω, οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι, καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων στερήσομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ καὶ ἐμαυτῷ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν. τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ γινώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥάδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκουῖσαι, ὥσπερ τῶν κατηγορῶν. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾷσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου.

-πέφυκα: ΠΡΚ. του φύομαι που σημαίνει γεννιέμαι

-ἴσασιν: γ' πληθ. ορ. Ενς. του ρ. οἶδα που σημαίνει γνωρίζω καλά

-χαρίσασθαι: απρμφτ. Αορ. του ρ. χαρίζομαι που σημαίνει κάνω χάρη

- ἐπιβουλεύοντες: μτχ. Ενς. του ρ. ἐπιβουλεύω που σημαίνει σχεδιάζω κάτι κακό εναντίον κάποιου, μηχανορραφώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το ανωτέρω κείμενο.

2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:

- **παρέχει:** ίδιο πρόσωπο στον παρατατικό της ίδιας φωνής
- **εἶπω:** β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
- **λέγειν:** απαρέμφατο παρακειμένου
- **ἀκούσαι:** απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή
- **ἐποίησαντο:** β' ενικό ίδιου χρόνου και φωνής
- **τῶν ὄντων:** δοτική πληθυντικού
- **πολλήν ἀπορίαν:** γενική πληθυντικού
- **δικασταί:** γενική ενικού
- **τὴν ἐμὴν ἀπειρίαν:** δοτική ενικού
- **κινδύνων:** αιτιατική πληθυντικού

3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις: μοι, εἶναι, ἀπάντων, δεινός, τῷ πατρὶ, λέγειν, δίκαια, μετὰ δέους.

β) Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των προτάσεων στις οποίες ανήκουν τα ρήματα: εὖ εἶπω, δόξει.

γ) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της ακόλουθης πρότασης σε αντίστοιχη παθητική: αὐτοὶ τὴν κατηγορίαν ἐποίησαντο.

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΛΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

11-10-15

για Ανδρέα Γαλανόπουλο

Ανδοκίδου Περί της πρὸς Λακεδαιμονίους ειρήνης

ὅτι μὲν εἰρήνην ποιεῖσθαι δικαίαν ἄμεινόν ἐστιν ἢ πολεμεῖν, δοκεῖτέ μοι, ὦ Ἀθηναῖοι, πάντες γινώσκειν. ὅτι δὲ οἱ ῥήτορες τῷ μὲν ὀνόματι τῆς εἰρήνης συγχωροῦσι, τοῖς δ' ἔργοις ἀφ' ὧν ἂν ἡ εἰρήνη γένοιτο ἐναντιοῦνται, τοῦτο δὲ οὐ πάντες αἰσθάνεσθε. λέγουσι γὰρ ὡς ἔστι δεινότατον τῷ δήμῳ, γενομένης εἰρήνης, ἢ νῦν οὔσα πολιτεία μὴ καταλυθῆ. εἰ μὲν οὖν μηδεπώποτε πρότερον ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων εἰρήνην ἐποιήσατο πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰκότως ἂν ἐφοβούμεθα αὐτὸ διὰ τε τὴν ἀπειρίαν τοῦ ἔργου διὰ τε τὴν ἐκείνων ἀπιστίαν. ὅπου δὲ πολλάκις ἤδη πρότερον εἰρήνην ἐποιήσασθε δημοκρατούμενοι, πῶς οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς πρῶτον ἐκεῖνα σκέψασθαι τὰ τότε γεγόμενα; χρὴ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τεκμηρίοις χρῆσθαι τοῖς πρότερον γενομένοις περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι.

χρῶμαι τινί τινί: χρησιμοποιῶ κάτι ως κάτι [σύνταξη του ρήματος με αντικείμενο και κατηγορούμενο του αντικειμένου]

μέλλω + τελικό απαρέμφατο : πρόκειται να, σκοπεύω να

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

1. Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το ανωτέρω κείμενο.
2. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - **ἔστιν:** α' πληθυντικό ενεστώτα και παρατατικού στην οριστική

- **αἰσθάνεσθε:** β' ενικό ίδιου χρόνου, έγκλισης και φωνής
- **λέγουσι:** ίδιο πρόσωπο στον παρατατικό του ίδιου χρόνου
- **καταλυθῆ:** α' ενικό ίδιου χρόνου έγκλισης και φωνής
- **ἔσεσθαι:** α' ενικό ίδιου χρόνου στην οριστική
- **ἡ εἰρήνη:** δοτική ενικού
- **τῷ δήμῳ:** ονομαστική ενικού
- **ἡ πολιτεία:** γενική πληθυντικού
- **τοῦ ἔργου:** αιτιατική πληθυντικού
- **τεκμηρίοις:** ονομαστική ενικού

3. α) Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των λέξεων: πάντες, ἡ εἰρήνη, εἰρήνην, χρῆσθαι.

β) Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των δευτερευουσών προτάσεων [για να βρείτε την εξάρτηση των προτάσεων χρειάζεται να ανατρέξετε στο κείμενο]:

- ὅτι μὲν εἰρήνην ποιῆσθαι δικαίαν ἄμεινόν ἐστιν ἢ πολεμεῖν

- ἡ νῦν οὖσα πολιτεία μὴ καταλυθῆ

γ) Να βρείτε και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που ακολουθεί βάσει της υπόθεσης και της απόδοσής του: εἰ μὲν οὖν μηδεπώποτε πρότερον ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων εἰρήνην ἐποιήσατο πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰκότως ἂν ἐφοβούμεθα αὐτὸ διὰ τε τὴν ἀπειρίαν τοῦ ἔργου διὰ τε τὴν ἐκείνων ἀπιστίαν.

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!

**ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

Διδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* (323A-E)

Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν τις φῆ ἀγαθὸς ἀύλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέχνην ἢν μὴ ἐστίν, ἢ καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσιν, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νοθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τις καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστιν, ἐάν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγῃ ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἠγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καὶ φασιν πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάντε ᾧσιν ἐάντε μὴ, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δικαιοσύνην]· ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις. Ὅτι μὲν οὖν πάντ' ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἠγεῖσθαι παντὶ μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἠγοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγηται, τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδειξαι. Ὅσα γὰρ ἠγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυμοῦται οὐδὲ νοθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ᾧσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ μικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται, τὰ καλὰ καὶ τάναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχῃ, ἀλλὰ τάναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἱ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νοθετήσεις. Ἵν ἐστίν ἔν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

A1. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το απόσπασμα: «Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς...ταῦτα λέγω».

Μονάδες 10

B1. Ποιο είναι το περιεχόμενο του όρου «φύσει»; (μονάδες 3). Να προσδιορίσετε τη σχέση της «φύσης» με την αρετή κατά την αντίληψη του Πρωταγόρα. (μονάδες 2)

Μονάδες 5

B2. «διδασκόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας...πειράσομαι ἀποδείξαι»: με ποιο επιχείρημα θα αποδείξει ο Πρωταγόρας αυτήν τη συγκεκριμένη θέση και πώς αξιολογείτε αυτό το επιχείρημα;

Μονάδες 10

B3. Σύμφωνα με τα στοιχεία του μεταφρασμένου κειμένου που ακολουθεί, την ενότητα από το πρωτότυπο και με βάση όσα διδαχθήκατε συνολικά από τον Πλατωνικό διάλογο *Πρωταγόρας* μπορείτε να ορίσετε τη θέση που κατέχει η «αρετή» στο αξιακό σύστημα του αρχαίου Έλληνα σοφιστή;

Μονάδες 5

...

«Το μάθημα [το οποίο διδάσκω] είναι η εύβουλία, η σωστή σκέψη και λήψη αποφάσεων τόσο για τα θέματα που αφορούν τα οίκεϊα, την ιδιωτική ζωή, πώς δηλαδή να διευθετεί κανείς με τον καλύτερο τρόπο τα ζητήματα του οίκου του, όσο και για τα θέματα που αφορούν την πόλη, ώστε να είναι κανείς όσο γίνεται πιο ικανός να πράξει και να μιλήσει για τα πολιτικά θέματα.» ...

«Σκέψου λοιπόν, τι από τα δύο συμβαίνει: υπάρχει ένα πράγμα στο οποίο είναι αναγκαίο να μετέχουν όλοι οι πολίτες, προκειμένου να είναι δυνατή η ύπαρξη πόλεως ή δεν υπάρχει; Έτσι μόνο μπορεί να λυθεί η απορία που έχεις. Διότι, εάν μεν υπάρχει αυτό το ένα πράγμα και εάν αυτό το πράγμα δεν είναι ούτε η οικοδομική ούτε η μεταλλουργία ούτε η κεραμική, αλλά η δικαιοσύνη και η σωφροσύνη και το ὄσιον(και αυτά τα ονομάζω όλα μαζί ἀνδρός ἀρετήν) • εάν υπάρχει λοιπόν αυτό το πράγμα στο οποίο πρέπει να μετέχουν όλοι και σύμφωνα με το οποίο πρέπει να ενεργεί κάθε ἀνδρας ξεχωριστά σε περίπτωση που θέλει να μάθει ή να πράξει κάτι, και σε καμιά περίπτωση χωρίς αυτό και εάν, σε περίπτωση που κάποιος δεν μετέχει σ' αυτό, πρέπει να τον διδάσκουμε και να τον τιμωρούμε, μέχρι που, με την τιμωρία, να βελτιωθεί» ...

B4. Τι γνωρίζετε για τον μύθο ως μεθοδολογικό εργαλείο των Σοφιστών;

Μονάδες 10

B5. αφασία, δυσπρόσιτος, ιστορία, σχεδόν, προγονικός: για κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής να γράψετε μια ετυμολογικά συγγενή λέξη από το κείμενο.

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

**ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

**Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος *Πρωταγόρας* 323D-324C**

[...]«ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδείς θυμοῦται οὐδὲ νοθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ᾖσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίνεταί, τὰ καλὰ καὶ τὰναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχῃ, ἀλλὰ τὰναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἱ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νοθετήσεις. ὧν ἔστιν ἓν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νοθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὃ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. οὐδείς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται —οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγένητον θεῖη— ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὕτως μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσία. τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἠκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν. ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῶς καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικταί σοι, ὃ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὡς γέ μοι φαίνεται.»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα: «**Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν,... τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσία.**»

B1. «Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους ...πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς»: Ο Πρωταγόρας κατατάσσει τα ελαττώματα των ανθρώπων σε δύο κατηγορίες. Να τις αναφέρετε και να αναλύσετε με παραπομπές στο κείμενο πώς αντιμετωπίζεται καθεμιά από αυτές στο πλαίσιο της κοινωνικής συμβίωσης.

Μονάδες 7

B2. «Οὐδείς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας ...ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα». Με βάση το απόσπασμα από το κείμενο που σας δόθηκε, να αναφερθείτε στο σκοπό που πρέπει να έχει η ποινή σύμφωνα με τον Πρωταγόρα και να επεξηγήσετε τη σημασία που έχει ο λόγος για την εδραίωση της δικαιοσύνης.

Μονάδες 8

B3. Σύμφωνα με τα στοιχεία του μεταφρασμένου κειμένου που ακολουθεί, την ενότητα από το πρωτότυπο και με βάση όσα διδαχθήκατε συνολικά από τον Πλατωνικό διάλογο *Πρωταγόρας* μπορείτε να ορίσετε τη θέση που κατέχει η «αρετή» στο αξιακό σύστημα του αρχαίου Έλληνα σοφιστή;

Μονάδες 5

...

«Το μάθημα [το οποίο διδάσκω] είναι η εὐβουλία, η σωστή σκέψη και λήψη αποφάσεων τόσο για τα θέματα που αφορούν τα οἴκεῖα, την ιδιωτική ζωή, πώς δηλαδή να διευθετηί κανείς με τον καλύτερο τρόπο τα ζητήματα του οἴκου του, όσο και για τα θέματα που αφορούν την πόλη, ὥστε να είναι κανείς ὅσο γίνεται πιο ικανός να πράξει και να μιλήσει για τα πολιτικά θέματα.»

...

«Σκέψου λοιπόν, τι από τα δύο συμβαίνει: υπάρχει ένα πράγμα στο οποίο είναι αναγκαίο να μετέχουν ὅλοι οι πολίτες, προκειμένου να είναι δυνατή η ὑπαρξή πόλεως ἢ δεν υπάρχει; Ἐτσι μόνο μπορεί να λυθεί η απορία που ἔχεις. Διότι, εἴν μεν υπάρχει αυτό το ένα πράγμα και εἴν αυτό το πράγμα δεν είναι ούτε η οικοδομική ούτε η μεταλλουργία ούτε η κεραμική , ἀλλά η δικαιοσύνη και η σωφροσύνη και το ὄσιον(και αυτά τα ονομάζω ὅλα μαζί ἀνδρός ἀρετήν) · εἴν υπάρχει λοιπόν αυτό το πράγμα στο οποίο πρέπει να μετέχουν ὅλοι και σύμφωνα με το οποίο πρέπει να ενεργεί κάθε ἄνδρας ξεχωριστά σε περίπτωση που θέλει να μάθει ἢ να πράξει

κάτι, και σε καμιά περίπτωση χωρίς αυτό και εάν , σε περίπτωση που κάποιος δεν μετέχει σ' αυτό, πρέπει να τον διδάσκουμε και να τον τιμωρούμε , μέχρι που, με την τιμωρία, να βελτιωθεί» ...

B4. Για ποιο λόγο ο Πλάτωνας ακολουθεί στην εισαγωγή του Πρωταγόρα την τεχνική του «αφηγημένου διαλόγου» ;

Μονάδες 10

B5. Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω:
συγγενής, συνείδηση, οξύθυμος, επινοητικός, οντολογία, δυναστεία, ευφυΐα, διήγημα, έπος, διάδοχος.

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!